

Ключові слова: реформування освіти, профільне навчання, особисто-орієнтоване навчання, освітні стандарти, фізичне виховання, сучасні педагогічні технології.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПРОФИЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ В СТАРШЕЙ ШКОЛЕ

О.В. КОТОВА

Луганский национальный педагогический университет им. Т. Шевченко

Аннотация. В статье идет речь о роли профильного обучения учащихся старшей школы, как важного компонента ориентации школьников в будущей профессиональной деятельности в современных условиях реформирования образования. Рассматриваются вопросы создания благоприятных условий для учитывания индивидуальных особенностей, интересов и потребностей учащихся в период профессионально-ориентированного педагогического процесса.

Ключевые слова: реформирование образования, профильное обучение, индивидуально-ориентированное обучение, образовательные стандарты, физическое воспитание, современные педагогические технологии.

THEORETICAL ASPECTS OF THE PROFILE EDUCATION AT SENIOR

O.V. KOTOVA

Luhans'k National Pedagogical University named after T. Shevchenko

Abstract. The article takes into consideration the role of senior pupils' profile education as an important component of their professional activity in conditions of modern educational reform. The creation of favorable conditions for individual peculiarities and personal interests development during profession oriented process is observed.

Key words: Education reform, profile education, individual oriented education, educational standards, physical education, modern teaching technics.

ВИБІР СПЕЦІАЛЬНОСТІ – ПОГЛЯД В МАЙБУТНЄ

Тамара КУТЕК

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Постановка проблеми. Вибір навчальної діяльності, яка має стати основою майбутньої професії – важливий крок у житті кожного випускника школи. Це складний вибір, який здійснюється під впливом зовнішніх і внутрішніх мотивів.

Мотив – свідомою причиною активності людини, те, що визначає, побуджує та спрямовує дії на досягнення певного результату, характеризує її внутрішній стан. Внутрішні мотиви здійснюються під впливом умов проживання, бажань, інтересів.

У певний період життя людина відчуває потребу в досягненні тієї чи іншої мети. Під впливом потреби, яка раптом виникає, формується мотив до конкретної діяльності. В уяві людини вимальовується мета, яка вимагає пошуку конкретних дій спрямованих на її досягнення. Виникають питання: "Як досягти поставленої мети? Якими способами?". Таким чином ставляться завдання, вирішення яких дає можливість досягнути поставленої мети.

Мотивація та вибір способів вирішення завдань, що стосуються досягнення даної мети залежить від природних здібностей людини, соціальних умов, способу життя.

Мотивація є не тільки однією з головних характеристик особистості, вона впливає на характер будь-якої діяльності. Існує думка, що досягнення поставленої мети можна чекати лише від людини у якої мотивація на максимально високому рівні.

Навчання у вищому навчальному закладі вимагає досить високого рівня мотивації, що спонукає студента пристосовуватися до нових умов життя, які потребують великих зусиль, напруженої розумової та фізичної праці. Пристосовування до таких умов виражається у впевненості правильного вибору, задоволенні отриманими позитивних результатів діяльності, успіхів, надії на досягнення мети.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В літературі розглянуто різні підходи до вивчення питань змістовності мотивів, як компоненту структури навчальної діяльності (Ильин Е.П., 2000; Б.М.Шиян, 2001). Вивчено мотиви вибору вузу і спеціальності студентів факультету фізичного виховання (Чернишук Т.М., Зацерковна Л.М., 2001), формування у студентів мотивів до занять фізкультурно-спортивною діяльністю [5], як форма усвідомлення об'єктивних цінностей професії, активний елемент керування діяльністю людини.

У зв'язку з цим вивчення мотивів до обраної спеціальності та формування позитивного ставлення до майбутньої професії є досить актуальним питанням.

Дослідження проведено з метою вивчення мотивів до вступу студентів у вищий навчальний заклад на спеціальність "Біологія – фізична культура" та їх вплив на вибір до вибору майбутньої професії.

Дослідження проводилось на базі факультету фізичного виховання і спорту Житомирського державного університету імені І.Франка. Групу досліджуваних склали студенти I-го року навчання спеціальності "Біологія – фізична культура" кількості 50 чоловік. Для досягнення мети було вивчено, проаналізовано узагальнено науково-методичну літературу, проведено анкетування, експериментальні спостереження, порівняльний аналіз.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз вивчення мотивів до вступу студентів у вищий навчальний заклад та їх погляди на вибір професії майбутньому дозволив прослідкувати відповідність між мотивами й вибором професії (табл.1).

Відтак, 26% студентів обрали спеціальність "Біологія – фізична культура" після закінчення університету мріють працювати вчителем біології (10%) та вчителем фізичного виховання (16%). Студенти, які займаються фізичною культурою і спортом виявили бажання займатись тренерською діяльністю (24%).

14% студентів люблять біологію й фізичну культуру як навчальні дисципліни, бажують поглибити свої знання та вміння, але поки що, не мають уявлень про свою майбутню професію. Лише 4% з них мріють стати тренерами.

Таблиця 1

Відповідність інтересів і мотивів до вибору професії

Професія	Вчитель біології; <u>Фізичного виховання</u>	Тренер	Не можуть визначити	Не за спеціальністю
Мотиви вибору спеціальності				
Мріють стати педагогами	10% <u>16%</u> 26%			
Займаються фізичною культурою і спортом		24% 20%		
Подобається спеціальність			10% 14%	
Отримання диплому з вищою освітою; випадок				40% 18% 22%

З метою отримання диплому з вищою освітою будь-якої спеціальності, що є певного соціального статусу, на факультет вступили 18% студентів. Для 20% студентів навчання в університеті стало випадком. З них: 4% не склали іспитів у інші навчальні заклади; 6% студентів не бажають служити в армії. Решта студентів на момент подання заяв до університету не мали чіткої мети й мотивації щодо вибору спеціальності, але скористалися порадами батьків, друзів і просто вирішили відчутися абітурієнтами. Слід відмітити, що 12% з них навчались лише з-за умови державного фінансування, інші за контрактною формою навчання, але всі вони вже сьогодні твердо впевнені, що в майбутньому вони будуть працювати за спеціальністю не бажають.

Тільки 50% студентів впевнено досягають поставленої мети мотивуючи її отриманням професійних вмінь та навичок задля забезпеченого майбутнього.

Щоб краще зрозуміти причини низької мотивації досліджених студентів потрібно знову повернутись до формування ціннісних орієнтацій, які є підґрунтям функціонування системи цінностей (ІСЦ) – I етапом формування фізичної культури особистості. При виборі професії випускник школи так чи інакше керується власними інтересами, потребами, мотивами сформованими у процесі життєдіяльності (в родині, в сім'ї, дошкільному закладі, школі), які утворюють індивідуальну

систему цінностей абітурієнта (ІСЦа). Це потреби, інтереси, переконання, ціннісні орієнтації на основі яких здійснюється розвиток внутрішніх мотивів і навчальної діяльності, до самовдосконалення і формується індивідуальна система цінностей випускника (ІСЦв).

Тому, значну увагу необхідно приділити формуванню стійкого визнання фізичної культури як соціально-особистісної цінності на всіх етапах формування особистості сім'я => дошкільний заклад => школа => вищий навчальний заклад => висококваліфікований спеціаліст => сім'я [3].

Висновки

У результаті вивчення мотивів до вступу студентів у вищий навчальний заклад встановлено певну відповідність між мотивами вибору спеціальності та їх впливом на професію у майбутньому.

Встановлено, що 50% студентів спеціальності "Біологія і фізична культура" навчаються в університеті і не мають чіткої мети щодо майбутньої професії. Значно менше, 40% студентів твердо впевнені, що працювати за спеціальністю не будуть.

Отримані дані, на нашу думку, пояснюються низькою мотивацією до професійного становлення, до якості майбутнього життя взагалі. Але найбільше турбує те, якщо певна кількість студентів, які навчаються у вищому навчальному закладі задля отримання диплому, бажання батьків і порад друзів так і не змінив своїх поглядів і після закінчення ВНЗ прийдуть працювати в освітні установи, маючи іншої можливості працевлаштування? Чи відбудуться зміни в ефективності та якості фізкультурної освіти, яких так потребує наше суспільство?

Змінити думку й погляди молодих людей на сучасне життя, які покладаються на студентами вищого навчального закладу є одним із головних завдань, що стоять перед фахівцями фізичної культури вищої школи і потребують термінового вирішення. Для цього необхідно:

- 1) підвищити якість професійної підготовки майбутніх фахівців, відповідно до вимог сучасної освіти;
- 2) спрямовувати навчально-виховний процес на свідоме формування мотивації до освіти, життя;
- 3) сприяти розвитку творчих здібностей особистості, самовиховання, самовдосконалення, самоаналізу;
- 4) формувати систему знань про фізичну культуру як основну життєву цінність, збереження здоров'я;
- 5) підвищити рівень мотивації до систематичних занять фізичними вправами, складової фахової підготовки;
- 6) сприяти підвищенню та стійкості мотивації до професійного становлення;
- 7) навчити правильно використовувати знання, набуті за час навчання у вищому навчальному закладі, у майбутній професійній діяльності.

Отримані результати будуть використані при проведенні подальших досліджень, які будуть проведені через певний проміжок часу з метою перевірки стійкості виявлених мотивів до вступу у ВНЗ. Це дасть змогу визначити вплив навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі на формування індивідуальної системи цінностей випускника та особистісний професійний розвиток.

Література

1. Виленский М.Я. *Общая, педагогическая и физическая культура в структуре личности учителя // Теория и практика физической культуры.* – 1987. – № 6. – С.18-21.
2. Зайцев Г.К. *Потребностно-мотивационная сфера физического воспитания студентов // Теория и практика физической культуры.* – 1993. – № 7. – С. 21–24.
3. Кутек Т.Б. *Формування фізичної культури особистості як складової індивідуальної системи цінностей // Молода спортивна наука України: Матеріали Всеукр. наук. конф. – Львів: ЛДІФК, 2005. – С. 240–243.*
4. Сенистий А.В. *Актуальні проблеми підготовки майбутніх вчителів-предметників до роботи з фізичного виховання у школі // Матеріали II Всеукраїнської наук.-практ. конф. „Здоров'я і освіта, проблеми та перспективи”. – Донецьк: ДонНУ, 2002. – С. 249-252.*
5. Петров О.П. *Формирование у студентов мотивов к занятиям физкультурно-спортивной деятельностью: Дис... канд. пед. наук. – Алма-Ата, 1989. – 168 с.*
6. Денченко С.О. *Розвиток творчої особистості в регіональній системі освіти // Вісник знань.* – 1999. – Спец. вип. – С. 5-11.

ВИБІР СПЕЦІАЛЬНОСТІ – ПОГЛЯД В МАЙБУТНЄ

Тамара КУТЕК

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Анотація. У статті вивчено мотиви до вибору спеціальності “Біологія і фізична культура” студентів першого року навчання на факультеті фізичної культури і спорту. У результаті дослідження встановлено певну відповідність між мотивами вибору спеціальності студентів з огляду на професію у майбутньому. Отримані дані свідчать про низьку мотивацію студентів до професійного становлення. Змінити думку й погляди молоді на сучасне життя, яка викликає студентами вищого навчального закладу одне з головних завдань фахівців фізичної культури вищої школи і потребує термінового вирішення.

Ключові слова: мотивація, спеціальність, професія

ВЫБОР СПЕЦИАЛЬНОСТИ – ВЗГЛЯД В БУДУЩЕЕ

Тамара КУТЕК

Житомирский государственный университет имени Ивана Франко

Аннотация. В статье изучено мотивы выбора специальности “Биология и физическая культура” студентов первого года обучения на факультете физической культуры и спорта. В результате исследования установлено определенное соответствие между мотивами выбора специальности студентов и их взглядами на профессию в будущем. Полученные данные свидетельствуют о низкой мотивации студентов к становлению профессиональной деятельности. Изменить взгляды молодежи на современную жизнь, которая вызывает у студентов высшего учебного заведения одно из главных заданий специалистов физической культуры высшей школы и требуют срочного решения.

Ключевые слова: мотивация, специальность, профессия.

CHOICE OF SPECIALTY – OUTLOOK FOR THE FUTURE

Tamara KUTEK

Zhytomyr Ivan Franko State University

Abstract. This article deals with the motives that lead to the choice made by freshmen of the faculty of physical culture and sport regarding specializing in "Biology and Physical Culture". A correspondence between the motives for choosing students' future specialty and the views on the future occupation was established in the result of the research. Data received certifies about the motivation of students to the professional growth. One of the crucial tasks that must be urgently solved by the specialists in physical education is the changing of student youth's views on modern life.

Kew words: motivation, specialty, profession.

ГОТОВНІСТЬ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Наталія МОСКАЛЕНКО

Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій сьогодення ставить перед освітянами нагальне завдання суттєвої перебудови системи освіти, в зв'язку з чим створюється все більше навчальних закладів нової форми (гімназії, школи тощо), які відзначають оздоровлення дітей та підлітків як важливий напрямок роботи школи. Це ставить нові завдання для вчителів спеціалістів фізичної культури, тому що створення програми розвитку фізкультурно-оздоровчої роботи в значній мірі обумовлюється діяльністю висококваліфікованих кадрів.

Фізичне виховання в школі є складовою частиною навчально-виховного процесу. Забезпечити організацію фізкультурно-спортивної роботи, щоб вона відповідала сучасним вимогам сьогодення, може вчитель який впевнено володіє сучасною психолого-педагогічною теорією і технологією професійної діяльності.

Вчитель повинен спрямувати свої зусилля так, щоб поступово потреба в нових формах перетворювалася на упорядковану усвідомлену діяльність.

Аналіз наукових джерел свідчить, що успішність професійної діяльності вчителів фізичної культури визначається багатьма компонентами, які характеризують їхню теоретичні знання, стан фізичного здоров'я, рівень розвитку рухових і емоційно-вольових якостей, соціально-психологічну схильність, педагогічні і спортивні здібності, властивості особистості. [1,2,3,4].

Як вважає Н.А.Леонтьєва [3], діяльність вчителя фізичної культури представляє собою замкнену систему внутрішньо підпорядкованих діяльностей і їх взаємодія. Теорія мотивує, програмує, регулює і контролює практичну діяльність. Практика виступає більш активною і конкретною стороною цілісної діяльності, її основним засобом перевірки істинності і значимості теоретичних положень.